

Vol. 7. No. 5

CONCIO

AD

CLERUM,

HABITA

CANTABRIGIÆ

IN

TEMPLO BEATÆ Mariæ,

XI CAL. APR. MDCCLXVIII.

PRO GRADU

DOCTORATUS IN SACRA THEOLOGIA.

AUCTORE ROBERTO SUMNER,

Coll. REGAL. olim SOCIO.

L O N D I N I :

Veneunt apud C. BATHURST, in Vico dicto
Fleet-street.

MDCCLXVIII.

CONCITO

A.D.

CLERUM

HABITA

CAHTARITIE

X

TEMPLO DEATHE MARIE

XI CAL AIA MDE XVIII

PAG 120

ECCESTHE THE THEAGATHE REGIA

ALTORE FORTIS NO

ECCESTHE THE THEAGATHE REGIA

ECCESTHE THE THEAGATHE REGIA

ECCESTHE THE THEAGATHE REGIA

A C T. Apostolorum Cap. xvii.

Comm. 21.

Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ Ἐπιδημοῦντες Ἕενοι
εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τὸ καὶ
ἀκούειν καινότερον.

Cæterum Athenienses omnes et Inqui-
lini, nulli alii rei vacabant, nisi ad
dicendum, aut audiendum aliquid
novi.

IN historiis nihil fere gravius le-
genti cuivis aut memorabilius oc-
currit, quam narratio brevis hæcce, sed
dilucida atque apprimè elegans ; quâ
exponitur Divi *Pauli* egregia quædam
in religione nostrâ propagandâ con-

stantia et fides. Videmus fortem eum et strenuum veritatis vindicem cum hominibus *barbaris* aliquandiu versatum, cum *Judeis* identidem et *Græcis* accerrimè decertantem. Nec vero mirari licet, cur exitus parum felices et fructuosos solertia ejus atque industria habuerit, cùm certamen esset conditionibus adeo iniquis comparatum. Hinc nimirum obstabat, quæ opinionem quamvis præjudicatam tueretur, contumacia et stupor; illinc subtilior disputandi ratio; et sapientiæ, non vera quidem, sed quadantenus adumbrata, sed ad illecebras composita quodammodo et facta, species. Alii orationem ejus nondum exauditam respuebant; alii auditam perperam intelligendo fecere, ut nihil omnino intelligerent. In Judicium deinde vocatus, causam sibi demandatam gravissimè vir fortis idem et rerum prudens perorabat,

rabat ; nec aliud sibi ab *Areopagitis* patrocinii petebat, quam quod officii eorum exigeret religio et fides.

Incorruptum illud tribunal ab Athenensibus semper habitum est, atque in primis grave : nec qui subselliis ejus affideret, subornatus quispiam fatis atque instructus videbatur, nisi is, cujus prudentiam et fidem spectatam fatis et cognitam perlonga civium experientia, atque eorundem favor comprobârat. Idonei sanè judices ! quorum arbitrio hominis cujusvis rei caput et fortunæ committerentur. De causisquæ in foro plurimum disceptari solent, severè fatis et castè judicabant ; de rebus ad religionem attinentibus non item.

Erat enim Atheniensibus solenne Deos quoslibet e gente quâlibet nullo discrimine habito asciscere, aut civitate quemadmodum hospites donare ; ita tamen,

ut

ut numinibus patriis atque indigenis cultus quidam proprius constaret et suus: rati nimirum diis, qui jam multi essent, locum esse pluribus; eosque externos simul et domesticos in eâdem Civitate commode satis et socialiter posse consistere. Inde tot templa, quæ *Pauli* bilem commovebant, in deorum, qui nulli erant, cultum, in populi colentis opprobrium extracta. Inde Ara ΤΩ, ΑΡΝΩΣΤΩ, ΘΕΩ, consecrata; cujus mentione factâ, exinde idem ille argumenta texuit, quæ veritatis judicia confirmarent, et superstitionis commenta coarguerent.

Si vero quærat, cur religioni Christianæ adeo obnixè adversarentur homines in pietate nimii potius quam parci; cur ii, qui externas ceremonias ritusque omnes atque omnigenos amplexi sunt, religionem hanc unam contempserint;
brevis

brevis est et facilis responsio. *Idololatria* species permultæ sunt, diversæ eæ quidem, sed non et contrariæ ; ita ut consortium quoddam commune et cognitionem inter se non difficilem habeant. Numinibus cultum eum, qui aliis habebatur, nemo putabat esse detractum suis. Tempia ubivis quotidie fundata sunt ; extruebantur aræ diis omnibus quotquot uspiam fuerint, tum *Græcis* tum *Barbaris*, viventibus perinde ac mortuis, Notis atque *Ignotis*. Deum vero *unum* atque *unicum* agnoscere, quo semel agnito actum esset de cæteris, id neque Urbs ΚΑΤΕΙΔΩΔΟΣ patiebatur ; nec æquo animo ferebant Magistratus ii, quibus curæ esse debebat, ne quid Religio popularis detrimenti caperet. De veritatibus igitur indagatione non ab iis constanter et seriò agebatur ; autorem libenter audiebant novæ cujusdam opinionis, quam

quam nemo aut comprobare ausus est, aut potuit refellere. Nec accusatoribus, nec iudicibus curæ fuit, quid *verum* esset aut *decens* ; novum aliquod et antea inauditum desiderabatur : Ἀθηναῖοι γὰρ εἰς οὐδὲν ἕτερον ευκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

In dubium res merito venire possit, maline plus an boni hominibus attulerit vehemens illa, quæ in *Atheniensibus* reprehenditur, novitatis cupiditas.

Ei certè acceptum refertur, quicquid id est, quod in veritate indagandâ laudatur. Hinc exoriebantur artes illæ, quarum ope ac subsidio vita lautior fit atque elegantior, et quasi munditias suas habet. Hinc res literariâ¹ originem atque incrementa duxit ; huc dignitatem suam refert doctrina illa, quæ honoris causâ humanior appellari solet ; huc spectat omnium, in eadem aut stabiliendâ aut
ornandâ

ornandâ, scriptorum indies succrescentium labor.

At vero idem illud novitatis studium, quod in veritate inveniendâ magnam vim habet, inventæ non rarò obest. Sunt, qui conspici malunt, quam prodesse; famæque ii quam utilitatis studiosiores, sapientes si haberi possunt, esse non desiderant. Hujusmodi hominibus opiniones, quas anteactorum temporum sapientia atque auctoritas comprobavit, fastidium quoddam pariunt. Obsoletæ istius et veteris pro sapientiæ tædet pigetque: quia scilicet quicquid exinde laudis parari queat, id jam ab antiquis præoccupatum nihil recentioribus sublegendum reliquerit. Præterea, simplex quiddam est atque unum veritas; limites sibi præscriptos habet, eosque perangustos: Non est ibi, quo se præcipitet liber ille spiritus, qui tum demum sibi sublimius sapere videtur,

tur, cum vagatur, atque errat audaciùs; incerta pro cognitis habet, nova pro veris; hominibus cæteris discrepat, nec tamen constat sibi.

In civitatibus, ubi artes ad civilem vitam attinentes, eæque adeò quæ ad mores informandos spectant, rudes planè atque incultæ jacent, mirum quiddam efficere solet curiosa, immò et præceps illa res varias atque omnigenas pernoscenti aviditas. Multum valet hominum eorundem iisdem in studiis concertantium æmulatio : quod unum latuit, quod alterum fefellit, id alii feliciter successit; quod hujus industria neutiquam extudit, id illi nec opinanti fortuitò scire contigit. Neque enim fieri potest, ut ars quævis omnibus suis numeris perfecta sit atque expleta, nisi plurimi multum diuque in singulis ejusdem partitionibus elaborarint, ut tandem aliquando efficiatur cumulata

mulata ejus atque absoluta universæ cognitionis.

Multa cuivis in arte quâlibet laboranti occurrant necesse est, quæ consimilia videntur esse, nec sunt. Multa idem ille diversa immò et contraria esse autumet, quæ tamen vinculo quodam et cognatione communi continentur. Alia sunt ita minuta et subtilia, ut acutissimam ingenii aciem eludant; alia magna adeo atque immensa, ut animum elatiorem postulent, quàm naturæ humanæ imbecillitas patiatur, nisi contentione perpetua crebrisque identidem exercitationibus vigorem fuerit plusquam suum consecutus. Idcirco hominum laborem multorum opus est, qui res varias in partes quamque suas distribuat, ut consimilia distingui possint, separata congregari; ut animus, cum ad res exiles et munitissimas se de-

inu

contemplandis defitiscat. Tardè ita aepedetentim ab artificio ad artem perveniri solet. Artificium enim in rebus singulis versatur; ars in universis constat: atque ejus est res passim et latè diffusas constringere, eaque comprehendere et complecti omnia, in quibus se-junctis aliquid pro certo habere est permagnum, et perdifficile. Perfectum illud atque excellens quod requiritur, non paucorum hominum, nec verò ætatis est unius: multa nimirum occasio secum affert; multa res atque usus corrigit; omnia maturat, atque confirmat dies. Ad magnum aliquid efficiendum accedat oportet plurimorum labor; nec vero ab ullis sedulo laboratur, nisi quum studio novitatis vehementi eo, et fortasse nimio, ad industriam commoventur.

Idque *Atheniensibus* usu venisse constat. Si quid enim in studiis fuit severioribus
difficile,

difficile aut reconditum, si quid in doctrinæ humanioris amœnitate dulce aut elegans, utrumque ii pariter datâ operâ arripuerunt, ut alterum alteri aut ornamēto esset aut subsidio. Quodcunque ad oculorum aut aurium oblectationem elaborare potuit vel pictorum ars vel melicorum; quodcunque in pœsi animum aut delenit, aut percellit; quicquid demum in causis rerum indagandis perfecit sollicita atque erudita naturæ investigatio; quicquid accuratius et subtilius excogitavit atque extudit mathesis; id omne expressit atque exhaust curiosa populi istius diligentia, qui nihil se didicisse ratus est, dum aliquid amplius restaret addiscendum.

Eousque valuit novorum quotidie suborientium studiorum atque oblectationum ratio; in quibus non plus effecit *Atbeniensium* industria, quam inconstan-

tia

tia ipsa et levitas. Ingenium nempe populi multiplex et versatile huc et illuc transvolabat, nullibi diutius commoratum. Nota libenter reliquerunt; quodcunque esset recens, id sedulò exploratum est: auctores habuere nullos, quorum ad imitationem se componerent, exemplum ipsi posteris suum, nec id omnino inutile nec prorsus imitandum, tradituri.

Nec vero alio, quam iisdem *Atheniensibus*, exemplo opus est, si cui dubium videatur, utrum novitatis illud studium veritati bonisque artibus plurimum necne obfuerit. In rebus omnibus, quas notitiæ hominum subiecit Deus, justum quiddam est et perfectum, quo nihil excellentius elaborari potest aut absolutius. Animus tamen hominum, eorumque præsertim qui ingenio potissimum valent, acriter se intendit atque erigit,

erigit, ut ultra præscriptum sapiat : nec vero dignitatis esse suæ deputat, eadem cum vulgo aut nescire, aut pernoscere. Idcirco cum scientia semel maturuerit et veritati stabilitas sua jam constiterit et fides ; nihil habet illa, quo se hominibus commendet, qui ingenii non vulgaris laudem affectant. Neutiquam iis sufficit illa simplex et directa ratio : pudet vestigiis iterum atque iterum jam tritis insistere. In devios potius et confragosos calles transcurritur ; ad studia erroribus implicata, ad sapientiam denique insanientem deferuntur.

Inde fit ut *Athenienses*, quibus tantum bonæ literæ debuerant, ubi semel ad scientiæ culmen pervenissent, non sensim, sed præcipiti quodam cursu in deteriora delapsi sint. Sermo ipse, quem patres castum satis et pressum reliquerant, a sequentium seculorum scriptoribus exilior factus,

factus et languidior, ad fastidiosam inornatam cujusdam simplicitatis affectationem limabatur. Apud veteres reperta erant verba, quibus oratores, historici, poetæ deberent loqui. Subtilius quiddam et delicatius recentiorum aures plus æquo teretes et religiosæ postulabant. Inductum est novum dicendi genus, jejunum, exsangue, aridum. Oratoribus laudabatur, quod ornamentis caruerint, et quodcunque in se habuit aut ponderis aut splendoris parum, id demum venustum fuit atque elegans. Omnem verborum lucem atque ardorem extinxerat frigida quædam atque obscura diligentia; abundantiam præciderat affectata tenuitas et penuria: ita ut in *Athenis* ipsis sermonis *Attici* vis atque amplitudo desideraretur. In priore illo seculo, quicquid ex bonarum artium supellectile variâ eâ ac lautissimâ depromi potuit, id
 omne

omne in communem utilitatem transtulit
hominum philosophantium ingenium,
atque industria : eorum institutis omnis
morum disciplina et ratio, omnes offici-
orum loci ad suam quandam sunt nor-
mam certasque leges revocati. Diversa
illi vitæ tum communis tum civilis mu-
nera designabant ; ita ut tutior unus-
quisque res domesticas administraret ; pa-
rator idem, atque instructior ad publicas
capeffendum accederet. En ! philoso-
phiam, venerabilem quondam vitæ ma-
gistrum, legum adjutricem, sanctissimis
civitatum regendarum ministeriis conse-
cratam ! En ! religionis falsæ expultri-
cem ! veræ et diviniore aliquando fu-
turæ ducem, quodammodo & πρόδρομον !

* videte, quam abjecta fuerit eadem,

C

quam

* Πρόδρομος φιλοσοφίας ἀληθείας οὐσας εἰκόνα ἵνα γῇ Ἑλλᾶσι
βιδομένην. Clemens Alexandrinus Stromatum Lib. 1. C. 11.

quam dispar sibi ! quam destituta veteribus suis ornamentis, quum ad novas delirantium opiniones refingeretur. A cœlis illa quondam in humanos usus devocata, instituti sui finem non amplius spectabat. Ex senatu, ex iudicum subfelliis ad discipulorum disputantium cathedras detrusa in controversias inanes abiit et minutiores quæstiuncularum argutias, quibus nihil sani potuit ac veri subesse.

Omnia ferè, quæ mens hominis intelligendo consequi potuit, consecutus est *Plato*. Disciplinæ subinde ortæ (neque enim familias omnes recensere opus est) magistros perquam absimiles habebant,

præ

De philosophiâ nondum corruptâ magnificentius Clemens idem disserit, atque aliquanto audacius : ἢ μὲν οὐκ πρὸς τῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας εἰς δικαιοσύνην Ἑλλήσιν ἀναγκαία φιλοσοφία. Ταχὺ δὲ καὶ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΣ ΤΟΙΣ ἙΛΛΗΣΙΝ ἘΔΟΘΗ ΤΟΤΕ ἘΠΑΙΔΑΓΩΓΕΙ ΓΑΡ ΚΑΙ Αὐτὴ τὸ ἙΛΛΗΝΙΚΟΝ, ὥς ὁ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥΣ ἙΒΡΑΙΟΥΣ Εἰς ΤΟΝ

præ cæteris tamen egregios, *Epicurum* et *Zenonem*. Tædet conferre odiosam utriusque subtilitatem in veri terminis definiendis, cui nihil ex istiusmodi hominum auctoritate aut decedere potest, aut accrescere. Eorundem de naturâ, de homine, de Deo commenta et, ut ita dicam, opinionum monstra explicare dispudet. Vitiorum alter fatelles et minister omnia ad voluptatem retulit, eamque inquinatissimam; alter virtutem magnificè quidem laudabat, sed tetricam, sed efferatam; talem denique, qualem nemo deamare potuit, nisi qui rationem simul et humanitatem exuisset. De utriusque igitur sectæ auctoribus hoc constituite; nihil esse a naturâ nostrâ tam absonum,

C 2

quod

ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ. Liber 1. Stromat. C. 5. item in Libro 6^{to}. Stromatum Cap. 5. Ὁ αὐτὸς Θεὸς, ἈΜΦΟΙΝ ΤΑΙΝ ΔΙΑΘΗΚΑΙΝ ΧΟΡΗΓΟ΢ Ὁ ΚΑΙ ΤΗΣ ἙΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΩΤΗΡ ΤΟΙΣ ἙΛΛΗΣΙΝ.

De

quod non hic discipulis suis mandarit;
 nihil tam immane, quod non ille suaferit.
 Egregii fane vitæ et morum magistri!
 quorum alter virtutem omnino fustulit,
 alter male defendendo prodidit.

Philosophorum omnium ineptias ad
 amuffim excutere nec hujus loci est, nec
 temporis: omnes autem, utcunque de
 rebus cæteris discordârint, in hoc uno vi-
 dentur consensisse; ut nihil pro com-
 perto haberent, quod alius quivis com-
 perisset: veris falsa atruebant; nova,
 nec ea cohærentia inventis addiderunt;
 tum demum seriò triumphantes, cum ea,
 quæ a majoribus recta acceperant, prava
 fecissent. Veritati neutiquam studentes
 fatis habuere, si opiniones suas cujusque
 novi-

De philosophiâ corruptâ five de sophisticâ vide eun-
 dem Lib. Strom. 1. C. 8. ἡ δὲ σοφιστικὴ τέχνη ἢ ἐξηλώκασιν
 Ἕλληνας δυνάμεις ἐπὶ φιλοσοφικῇ δοξῶν ἱμφοιητικῇ ψευδῶν ὡς αὐ-
 τοῦτων.

novitas ^b commendaret; auditoribus, plus æquo curiosis facile placebant; nec vero curabant prodesse.

Recentiora tandem aliquando temporalibet recognoscere; quanquam pudet dicere, quantam religioni nostræ infamiam inuflerint quorundam hominum novis rebus studentium arrogantia et temeritas. Nec tamen diffiteri licet sub primis optimisque ecclesiæ temporibus nonnihil hujusmodi extitisse: veritati enim jam nascenti error illico succrescit, adultæque adeo adhærescens, stirpi ramusculos suos ita innectit atque implicat, ut utraque simul ad maturitatem perveniant. Nonnihil, inquam, hujusmodi antiquitùs fuisse reprehendendum ex *Paulinâ epistolâ* constat, in quâ *Corinthiorum* levitas, novorumque præceptorum audacia perstringitur. Ec-

clesiam

^b Novitas:—Συνέει τοῖς ἰνδόξοις γυνάμοις (ἤγουν φιλοσόφοις) ἀκολουθεῖν τοὺς μὴ δι' ἐξέλασαντας ἀληθείας περὶ καταπλαγί-
τας

clefiam adhuc nascentem vexabat hinc
 cæca *Ebionæorum* insulfitas, quibus nomen
 ipsum * singularis quædam ingenii tenu-
 itas induit ; illinc *Gnosticorum* * subtilior
 in veritatem labefactando solertia. No-
 vitatis laudem affectabat cùm impudi-
 cissima Cerinthi * spurcicies, tùm ambi-
 tiosa Nicholai * castimonia : quorum
 alter

τας δὲ μόνοι τὴν καθερίαν αὐτῶν· καὶ τὸ ἔχον τὸν Ἀ-
 ΓΩΝ ταῦτα ἀληθῆ νομίσαι ἂ παρὰ τοῦ διδασκαλοῦ ἔκαστος
 ἔμαθεν. Justini Martyris dial. p. 139. Thirlb. Edit.]

* Nomen :—Οὐκ ἰσαμβάρομεν ταῦτα ὡς οἱ πλωχοὶ τῇ δια-
 νοίᾳ Ἐβιωναῖοι τῆς πλωχίας τῆς διανοίας ἐπώνυμοι.—Ἐβίων γὰρ
 δ' πλωχὸς παρ' Ἐβραίοις ὀνομάζεσθαι. Origen de Princ. L. 4.

† *Gnosticorum*—Carpocrates *Gnosticorum* princeps ha-
 betur, cujus est illa γῶσις ψευδάνιμος ab Apostolis identi-
 dem memorata. Is, quia deorum nomen ✕ Christianis
 odio habitum esset, eorum vice αἰῶνας substituit a Platonicis
 desumptos ; quorum γενεολογίας five emanationes ad Or-
 pheï atque Hesiodi θεολογίαν ἀλληγορικῶς refinxit. V.
 Hammond. in Ep. ad Timoth. et alibi passim.

* Cerinthi—Τοῦτο γὰρ ἦν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ τὸ δόγμα
 ἐπ' ἵκειν ἴσθαι τὴν τοῦ Χριστοῦ βασιλείαν· καὶ ὅτι αὐτὸς ὡς ἐγγὺς
 φιλοσώματος ὢν καὶ πάντῃ σαρκικὸς ἐν τούτοις ὀμιροπολεῖ ἴσθαι.
 Dionysius apud Eusebium Lib. 3. Cap. 28.

† Nicholai—Ἠρακλῆς γυναικὰ ἔχων Νικόλαος πρὸς τῶν Ἀ-
 ποστόλων ὀνειδισθεὶς ζηλοῦντίαν ἐς μέσον ἀγαγὼν γῆμαι τῇ βουλο-
 μένῃ

alter discipulos in imitationem sui facile adduxit ; alter eos, quibus continentiam minime necessariam mandabat, in nequitiam et libidines inquinatissimas impulit.

Cum autem *Apostolis* adhuc viventibus a veritate adeo descitum est, quidnam fuit in temporibus subinde subsequenter expectandum ? εἰ ἐν ὕμῳ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξύλῳ τί γενῆται ; nova indies documenta novi homines commenti sunt, quæ *Christus*, cujus ministri appellati sunt, neutiquam probasset, neque *Apostoli*, quorum interpretes haberi postulabant, agnovissent. Infinitum esset dicere de
abo-

μῖνον ἐπιτρέψαι· ἀκολουθεῖν γὰρ εἶναι ἰσχυρὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην ἐκείνη τῇ φωνῇ ὅτι παραχρᾶσθαι τῇ σάρκι δι'. Καὶ δὲ κατακοινοῦσάντες τῷ γεγενημένῳ τῷ ἴσῳ εἰρημῶν ἀπλῶς καὶ ἀβασινίστως, αἰαίδην ἐκπορεύουσιν οἱ τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ μαρτυροῦντες. Clem. Lib. Eusebio citatus.

Νικόλαος εἰς ἀμφὶ τὸν Στίφانون Διακόνον. Eusebius Lib. 3. Cap. 25.

abominandis Montani, ^get ^hCataphrygum
 furoribus, de Marcionitis, aliisque ferè
 innumeris; qui novis rebus studentes
ⁱ ecclesiam huc illuc distractam ac penè
 sedibus suis evulsam afflixerunt: ita ut
 ab ætate illâ Apostolicâ usque ad Con-
 stantini tempora non acriùs ei esset cum
 hostibus, quam cum filiis suis decertan-
 dum. En vero eandem, simul atque
 esset tranquillitatem vix vel ne vix qui-
 dem adepta, novis quotidie opinionibus
 laborantem! in temporum illorum op-
 probrium exorta est teterrima illa inter
 Alexandrum atque Arium contentio; cum
 sanctissimum religionis nostræ Μυσήριον
 hic, singularem ingenii laudem aucupans,
 ad

^g Montani—de Montano & Marcione. V. Eusebium
 Lib. 5. C. 13. et 16.

^h Cataphrygum—ἐπὶ τῆς Φρυγίας εἶπον τὸν Μόλιαν ΠΑ-
 ΡΑΚΑΗΤΟΝ εἶναι λόγους. Eusebius L. 5. C. 14.

ⁱ Rebus novis—ἸΔΙΩΣ περὶ τὴν ἀλήθειαν ΝΕΩΤΕΡΙΖΕΙΝ
 ΠΕΙΡΩΜΕΝΟΙ. Euf. L. 5. C. 15.

ad dialecticæ * leges revocabat; ille, quod omnibus jam esset agnitum, id more planè novo defendere aggressus adminicula veritati adhibuit, quibus illa neutiquam indigebat. Quæ cognitione comprehendi nequeunt, ea curiosè magis quàm prudenter pensitabat; et, ubi nullus esset philosophiæ locus, ibi ambitiosè philosophabatur¹.

Si ad sacras scripturas provocatum esset, hæfisset illico hærefiarcha atque obmutisset, quantacunque ejus esset audacia et

D furor.

* Dialecticæ—Διαλεκτικώτατος γινόμενος. Ἄρειος εἰς αὐτοὺς ἐξηκολίσθη λόγους· ὡς πρότερον παρ' ἐτέρου μὴ εἰρημίονι τελμῆσαι ἀπεφήνασθαι. Sozomen. Lib. 1. Cap. 15.

Artem eam quæ a Platone et scriptoribus plerisque antiquis *Dialectica* vocatur, Aristoteles et recentiores *Metaphysicam* appellant: Ἀριστοτέλης τοῦτο τὸ εἶδος ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ καλεῖ καὶ ἦγε κατὰ Πλάτωνα ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ τῆς τῶν ὄντων δηλωσίως εὐρέτικῇ τὴν εἶναι ἐπιστήμην. Clemens Alex. Strom. Lib. 1. Cap. 28.

Contentiosum illud disputandi artificium, in synodo Nicææ habità utrobique usurpatum, a populo quidam scite coarguebat: Ἀρεὶ ὁ Χριστὸς καὶ Ἀπόστολοι οὐ τὴν ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗΝ ἡμῶν παρέδοσαν· ἀλλὰ ΓΥΜΝΗΝ ΓΝΩΜΗΝ ΠΙΣΤΕΙ ΚΑΙ ΚΑΛΟῖΣ ἜΡΓΟΙΣ ΦΥΛΑΤΤΟΜΕΝΗΝ. Socrates Lib. 1. Cap. 8.

¹ Ambitosè—Ἀλίξανδρος ΦΙΛΟΤΙΜΟΤΕΡΟΝ περὶ τῆς Ἀγίας Τριᾶδος ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ἘΘΕΛΟΛΟΓΕΙ. Socrates L. 1. C. 5.

furor. ^m Cum autem ab utroque non amplius fuit de *Apostolorum* opinione decertandum, sed de suâ, nullus aut maledicendi modus fuit, aut ignoscendi locus. Desiderabatur interea ὁμόνοια ista et pietas in epistolis *decretisque synodalibus* identidem ab iis decantata, quorum in vitâ fuit ac moribus plane nulla. Nec lites tantas componere valebat, nec concertantium animos ad caritatem flectere, aut ecclesiæ aut imperatoris, qui eam tuebatur, auctoritas. ⁿ

Prætermitto controversias, quæ temporibus aliæ aliis locisque procreatæ sunt; nec necesse habeo dicere, ex initiis quàm ridiculis exortæ quàm funestos exitus habuerint.

^m Furor. — Abominandam illam *Arii hæresin* cuncti ferè patres *Insaniæ* nomine notarunt. Μανιώδης αἵρεσις ab *Ephiphanio* dicitur. Ab eodem appellantur Ariani Ἀρειόμανιαι; ita *Gregorius Nazianzenus* τῇ Ἀρείου ΚΑΛΩΣ ὉΝΟΜΑΣΘΕΙΣΑΝ ΜΑΝΙΑΝ.

ⁿ Auctoritas. — Vide *Constantini* epistolam a *Socrate* laudatam. Οὔτε γὰρ Ἀλέξανδρος οὔτε Ἀρειὸς ὑπο τῶν γραφέντων ἡμαλλάσσουσιν. *Socratis Hist. Eccl. Lib. 1, Cap. 8.*

buerint. Cogitanti cuivis subtriste quiddam suboriri solet, cum discordias hasce de quæstionibus ad salutem publicam minimè attinentibus intuetur. Rerum humanarum odium quoddam nobis et fastidium obrepat, quotiescunque tot stultitiæ eadem et immanitatis monumenta recognoscimus. Per quatuordecim ferè secula in religionem, quasi certatim, ab hostibus ejus atque amicis sævitum est. Hinc erroribus et contumaciâ, illinc superstitione et fraudibus, utrobiquè novitatis studio peccabatur.

Ex historiis abundè patet, quot ceremoniæ ritusque a pontificibus fuerint singulis inducti; quæ porro dogmata unusquisque eorum fidei nostræ, nova ea sanè et sua, astruxerit. Supervacaneum foret dicere, quam acerbum et grave in hominum vitas fortunæque, immò et in animos, imperium exercuerit *servorum*

ille *servus*; quibus idem eos erroribus et præstigiis, erroris ipse expers, *falli* ipse *nescius*, fefellerit.

Nec vero mirum quiddam videatur, si tum temporis nova quævis dogmata pro veris habebantur, cum hujusmodi fraudibus ignorantia caliginem quandam noctemque objecit: Ἐν τῷ ΚΑΘΕΥΔΕΙΝ τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε τὰ ζιζάνια.

Quæ de temporum istorum ignorantia a plerisque dici solent, ea nec nihil sunt, nec omnia. Duobus enim aut tribus fere seculis antequam Græcæ literæ reviviscerent, id genus theologiæ potissimum vigeat, quod *Scholasticum* appellari solet. In eo versati sunt homines, si qui unquam fuerint, perspicaces, acuti, subtiles; in disputationibus fortasse nimii; sed eo nomine laudandi, utpote quibus moris fuerit opinionem quamvis novam curiosius

curiosius sciscitari atque expendere nihilque pro vero habere, quod non penitus perspectum esset et cognitum. Animum autem ad accuratam rei cujuscvis inquisitionem, satis per se acrem et strenuum, dialecticæ insuper disciplinis exercitatum et subactum, informabant. Nec doctrina iis nec acumen defuit, quibus ecclesiæ corruptæ aut errores aut fallaciæ coarguerentur ; si armis, quæ solerter tractare didicerant, iisdem ad veritatem defendendum uti calluissent. Illos autem cum pontifice Romano ita consuetudo majorum atque officii perperam intellecti ratio conjunxerant, ut eos ille defensores paratissimos habuerit, quorum ingenium et solertia maxime essent in hostibus extimescenda. Itaque ineptias quascunque superstitio sacraverat, ii sibi pro virili tuendas desumpserunt ; dum veri falsique terminos non rerum ipsarum, de qui-

quibus agebatur, naturâ, sed insidiosis quibusdam et subdolis dialecticæ definitionibus, decernebant. Quemadmodum enim in prioribus ecclesiæ seculis *Platonica* nonnulli dogmata sanctissimis religionis nostræ institutis temerè atque audacter immiscuerant, ita tum nemo in theologorum numero habebatur, qui non *Aristoteli* se totum addixisset. Apostoli, quorum in scriptis frustra quærentur *λογομάχαι* aut *παράδιότριβαι*, nulli repente facti sunt; ne in scholis quidem diutius auditi suis; dum in eorum cathedris dominabatur novus ille categoriarum magister et disputandi artifex. Nec tamen is fuit, quem hodie unusquisque fere literarum non rudis miratur, acumine quodam animi proprio armatum, et sermone elocutum suo; sed elinguis aut sanè semibarbarus, sed mancus quodammodo, cum verborum esset elegantis, simul et sen-

sententiarum viribus atque pondere destitutus; talis denique qualem *Averroes* aut *Avicenna* immani commentariorum satellitio stiparant, aut Latinus quivis * interpres exhibuerat, deformatum utique et dissimilem sui. Difficile profecto est aut verbis comprehendere, aut cogitatione complecti, quam vanos, immò quam nullos exitus habuerint disciplinæ eæ, quas parum intellectas istiusmodi præceptor tradiderit. Simplex illa religionis nostræ ac nuda veritas in argutias abiit, in contortulas quæstiones, et subtiliores quasdam conclusiunculas, quarum illa, etiam si veræ fuerint, subsidio non indigebat; falsis facile potuit carere. Nec tamen plus theologiæ detrimenti, quam theologis gloriæ, attulit ambitiosa illa
eru-

* Interpres—Averrois Arabis commentarius in Aristotelis Categorias latinè versus est a Jacobo Mantino Judeo. Vide Fabricii Biblioth. Gr.

eruditio. Tum certè sicubi unquam spectabatur non mediocris ingenii laus ; at vero, inter tot doctores *subtiles, illuminatos, irrefragabiles*, quotusquisque reperiebatur, qui munus sibi demandatum constanter et seriò obierit ? quotusquisque non religionis novæ potius cujusdam auctor visus est, quam traditæ aut minister aut vindex ?

Atque utinam, id, quod ecclesiæ Romanæ objicere solemus, nullus esset in nobismet reprehendendi locus. Nec vero dissimulandum est, opiniones nullibi extitisse a Christi disciplinis institutisque alieniores, quam fuerint eæ, quas in religionis *formatæ* opprobrium procreavit sectarum multiformium, atque adeo inter inter se dimicantium, discordia. Infinitum esset opiniones excutere, quas nostri homines libris mandârunt, quibus legentium animus sensim delenitus a veteri ac severiore

feveriore religionis disciplinâ deducitur, ita ut novis et mitioribus corruptoris sui præceptis conquiescat.

Omnibus ferè, qui in hoc genere scribendi nomen profitentur suum, idem est operis instituti finis; sed alia aliis^p, id quod utrique velint, consequendi ratio. Legitimâ illi argumentatione subornati ad veritatem expugnandum accedunt; leviusculis hi facetiarum aculeis laceffitam perstringunt. Perpenfis illi rerum momentis ad rationem provocant; hi ad tribunal aliud causam deferunt; *Ridiculum* opinionibus quibuscvis quasi tormentum admovent; ejusque testimonia, in

^p Alia aliis.—Οὐ γὰρ πρὸς ἐν εἶδος ἡμῶν μάχης ἡ παρασκευὴ ἀλλὰ ποικίλος οὗτος ὁ πόλεμος· καὶ ἐκ διαφόρων συνεκτιλούμενος τῶν ἰσχυρῶν. Οὔτε γὰρ ὅπλοις ἀπαίσις χρῆναι τοῖς αὐτοῖς· οὔτε ἐνὶ προσβάλλειν ἡμῶν μεμεινέναισι τρέπων. Καὶ δεῖ τὸν μέλλοντα τὴν πρὸς πάντας ἀναδέχασθαι μάχην τὰς ἀπάντων εἰδεῖναι τέχνας· Chrysostomus περὶ Ἱεροσύνης L. 4. C. 4.

Καὶ δεῖ οὐ μίκρον μὴ τὸν ἕτερον τὶς θέλων βαλεῖν ὑπὸ θαλίῳ πλεγγῷ. Id. Ib.

E

rebus

rebus præfertim gravissimis, revereri solent.

Ab aliis *officiorum fines* æquo latius proferuntur; ut religio, quæ in illis designandis potissimum valet, manca aliquatenus atque imperfecta videatur: alii eos angustius coarctant, et peccantium delicta mitiorem in partem interpretantur, ut disciplinæ Christianæ severitatem objiciant: “ Legem eam rem aiunt esse
“ surdam, inexorabilem, salubriorem in-
“ opi quam potenti. Nihil laxamenti
“ nec veniæ habere: periculosum esse,
“ cum tanta sit peccandi libido, solâ in-
“ nocentiâ vivere^q. ”

Sunt, qui hominum Christianorum vitia curiosâ quâdam et malignâ diligentia rimantur; ut infamia a cultoribus ad cultum, a discipulis ad disciplinas^r, de-

^q V. Livium L. 2. C. 3.

^r Disciplinas—Καταφρόνουσιν ὡς ἀσλάτου καὶ οὐδὲν ἡγιᾶς ἐχέσης τῆς πιστεύου. ΜΕΤΑΒΑΪΝΟΝΤΕΣ ἀπαιδέως ἈΠΟ' ΤΩ'Ν ΛΕΓΟΝΤΩΝ ἐπὶ τὸν λόγον Gregorius Nazienzenus in Orat. Apolog.

rivata transeat. Scriptor contrà inter malos facilè deterrimus hominum fingulorum ait vitia universis esse commodo; ideoque omnia, quæ ad mores informandos a Christo sunt præcepta, nec civitatibus prodesse posse, nec civibus.

Præmia, quæ cultoribus suis religio proponit, queruntur nonnulli, conditionibus perquam duris promitti; eaque esse, quæ nequeat imbecillitas humana consequi. Quibusdam tamen virtus ita firma sui que potens videtur, ut nec pœnis exterreri possit, nec præmiis allici.

Religio ea, quæ salutem hominum universorum complectitur, interdum seriùs dicitur esse divulgata, quam ut dubitantium scrupulis et suspicionibus satisfaciat. Iisdem tamen miracula ad veritatem ejus confirmandam edita neutiquam placent, propterea quòd temporibus diu antea actis prolata sunt, iisque testimoniis innisa,

quorum, ut aiunt, indies elabitur vis, et decrefcit fides.

Reperiuntur, qui tantum rationi tribuunt, ut nihil opis divinæ indigere videatur. Eadem tamen illa, fi quibusdam credendum fit; adeo humilis eft et abjecta, ut nullum habeat cum Deo commercium; nec aliquid divinitus oblatum tenuitas ejus aut intelligere poffit, aut excipere.

Quid, quòd alii fapientum nomen arrogant, quia res pèrfectas fatiſ et cognititas dubitanter et meticuloſè penſitant; alii ignoratas, ſed tamen novas, audacter proferunt; hærent, ubi hæſitatione non opus eſt; ubi opus eſt, ſibi temerè confidunt.

Ex opinionibus tam contrariis interque ſe pugnantibus impietas conflatur; quarum auctores ſinguli novitatis laudem affectabant, quam ut adipiſcerentur, omnia,

nia, quæ sibi dicere libebat, ea crediderunt et licere. Leges interim cùm humanæ tùm divinæ proculcatæ jacent; in dubium vocatur sacrarum literarum auctoritas; tolluntur vitæ solatia præsentis; irridetur futuræ aliquando et diuturnioris instauratio. Sed flagitia hæcce magis nota sunt, quam quæ ulterius opus sit explicare; robusta magis eadem, atque audacia, quàm quæ legis vim, nedum reprehensionis imbecillitatem, extimescant.

Cum vero in religionis nostræ detrimentum adeo increbuerit captiosa illa controversiæ importunitas et licentia; est tamen, cur vobis hoc nomine fit, Academici, gratulandum; cùm vestris effectum est disciplinis, ut veritati vindices fidi atque idonei nunquam adhuc defuerint, nec verò sint in posterum defuturi. Vestrum est, ut vetus illa inter religionem

ligionem et literas necessitudo intercedat ; ut dialectica ad utilitatem tandem aliquando transferatur, nec frigidis tota occupetur disputatiunculis ad subtilitatis ostentationem comparatis ; sed momentis rerum subductis, vim cujusque et pondera perpendat, ut discantium animi, opinionibus nec veterum plus æquo addicti, nec recentioribus acclines, omnem vim suam ad incorruptam veritatis inquisitionem intendant ; ut philosophia sanctissimis Dei ministeriis famulata ad demissiores sapientiæ Christianæ modestiam se componat ; nec, ubi laus maxima est parere, ibi dominari audeat.

Facite, fructu suo destituatur novorum hominum, in fide labefactandâ et in moribus corrumpendis laborantium, industria ; nec diutius pro veris et compertis habeantur ea, quæ conjectura plus æquo curiosa suspicatur, novitatis studium

dium comminiscitur, ignorantia pravi docilis complectitur. In hujusmodi erroribus comprimendis multum semper valuit, atque etiamnum valet, vestri ordinis sapientia; cujus auctoritatem hominum leviculorum petulantia revereatur, pessimorum audacia reformidet.

F I N I S.

1871
The following is a list of the
names of the persons who
were present at the
meeting of the
Board of Directors
of the
City of New York
on the 1st day of
January, 1871.

7